

De gamle platter fortæller – 61.

DAGBLADETS navnkundige journalist, salige Arne Jensen, skrev i starten af 1970'erne artikelserien "De gamle platter fortæller" om kongeskiverne fra Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab. Det blev til i alt 75 artikler, der blev bragt i DAGBLADET i 1972/73. Enkelte af artiklerne blev gengivet op til fugleskydningsselskabets 200 års jubilæum i 1987.

Som en markering af fugleskydningsselskabets 225 års jubilæum, den 28. august 2012, bliver Arne Jensens artikler nu genudgivet. I nogle tilfælde er historien eller ny viden løbet fra artiklerne, men i respekt for Arne Jensen, bliver alle artiklerne bragt, som de i sin tid blev skrevet af den lune journalist. Bortset fra justeringer af diverse trykfejl, er der ikke rettet et komma i Arne Jensens artikler. For at artiklerne til stadighed kan have et opdateret og korrekt indhold i forhold til nutidens læsere, vil der dog i de fleste tilfælde være tilføjet et supplerende efterskrift til de gamle artikler.

Skulle disse tilføjelser eller korrektioner være mangelfulde eller utilstrækkelige, vil det være meget interessant hvis DAGBLADETS læsere kan supplere.

Foruden de gamle artikler, har redaktøren på fugleskydningsselskabets hjemmeside, Henrik Brandt, i samarbejde med redaktionsleder på DAGBLADET Lars Ahn Pedersen forøget serien med yderligere 25 artikler. De 100 artikler vil blive bragt i DAGBLADET i de 100 lørdagsaviser der ligger op til jubilæumsdagen.

Fugleskydningsselskabet officielle betegnelse for de gamle klenodier er "skiver", men i fortsat respekt for Arne Jensens ordvalg, vil vi her bibeholde den oprindelige overskrift.

Interesserede læsere kan læse meget mere om det gamle selskab på www.roskildefugleskydning.dk.

Frederik VII på fjordsejlad

Den første damper kom til Roskilde i 1844

Efter at Roskilde og Omegns Fugleskydningsselskab måtte flytte fra pavillonen i Boserup, holdt man i nogle år fugleskydninger ved Boserup Strand, hvorfra denne uges platte-motiv er hentet. Man ser skytten skyde til fuglen, mens den ærværdige damper "Horns Herred" lægger til den nu for længst nedrevne bro.

Platten er fra 1902, og dette års fuglekonge var restauratør Søren Poulsen, der i 20 år drev Boserup-pavillonen, efter at han i nogle år havde haft et par restaurationer i København. Han døde i 1921 i en alder af 67 år.

*

Det gode skib "Horns Herred" kan give anledning til en omtale. Det blev af et aktieselskab købt i Sverige, og begyndte at sejle mellem Roskilde, Boserup, Gevninge og Selsø i 1881. Føreren, kaptajn Grove var en kendt skikkelse, der havde sejlet på varmen. Han førte altid det lille skib iført jakkesæt og bowler. Var damperen fuld af folk, der skulle på skovtur, blev resten fyldt over i en åben slæbebåd, der normalt var beregnet til kreaturtransport! "Horns herred" fik i 1907 en lillesøster "Pilen", men det blev efterhånden svært at holde gang i sejladserne, og i 1907 likviderede selskabet. Senere har adskillige andre prøvet sejladser på Roskilde Fjord. Det var for eksempel Bertel-bådene. Først "Bertel I", derefter "Bertel II" og sidst "Bertel III". Da den anden Bertel-båd kom, talte man om "Tubertlerne", og med nummer 3 blev det naturligvis til "Trikinerne". Nu er regelmæssig færgefart på fjorden en saga blot, men vi har da stadig vor bredbugede ven "Skjelskør".

Roskilde-historikeren Fanny Fang mindes i en af sine artikler i "Jul i Roskilde" turene med, som hun kalder det, det rare, gamle skib "Horns Herred". Hun fortæller, at det tog sin rigelige tid for damperen bare at manøvrere velbeholden ud af fjorden forbi et farligt havnehoved, og de mange

koste, det mødte på vejen. Videre hedder det: ”Hvem hører endnu ikke lyden af skurren mod kostene og skibsbroen i Boserup, føler skibet krænge, så passagerer og varer var ved at stå på næsen og vælte med? Hvem mindes ikke den fæle, sorte skorstensrøg, som i løbet af nul komme nul kunne tage al glansen af lyst sommertøj eller en fin, hvid stråhat? Eller den gebrækkelige bro ved Boserup, som kun kunne tage passagerer i gåsegang, holdende i det skrøbelige rækværk, mens de ældre advarede de yngre: Pas på, du ikke træder i hullerne, barn!”

*

Det første dampskib kom til Roskilde lørdag den 24. august 1844. Det var hjuldampere ”Harlequin”, der fra København var ude på en enkelt lysttur. Om denne begivenhed refererede ”Roskilde Avis”:

”Saa have vi da atter set Isefjords Vande piskes af en sprudlende Drage. Dog, det var ikke hint glubende Uhyre, hin Mørkhedens Aand, som for Aarhundreder siden fordrede Menneskeliv som Told af forbisejlende Skibe og bortskræmmedes af Pave Lucii Billede, men en fredelig Elementernes Bekæmper, en Datter af Kunstens og Kulturens lyse Aand, hvis Adkomst bebuder de vaagnende Roskildensere en ny Epoke. Sidst afvigte Løverdags lod nemlig ”Harlequin” den dampende Søjle første Gang bølge sig mellem Roskilde-fjordens Bredder, satte ellers tidligt paa Eftermiddagen alle Se-Redskaber i Virksomhed og hilsedes af de omboende med Jubel og Salveskud”.

*

Også kongelige personer har været på fjordsejlad i Roskilde – rent bortset fra, at Christian den Tiende i sin tid med sin isbåd skøjtede til de stegte ål på Gershøj Kro. I sin tid var Frederik den Syvende på en tur med en damper, der bar hans navn, og som var købt af den legendariske kommandør Alexander Wilde, der boede på Palæet.

Wilde var en yderst foretagsom mand, der i Sverige havde set alle byerne ved Skærgaarden befaret med dampbåde. Han iværksatte det samme her ved at oprette en dampskibsforbindelse mellem Roskilde, Frederikssund, Frederiksværk og Nykøbing, ligesom han etablerede en hestomnibusforbindelse fra jernbanen ned til havnen.

Den største reklame for sin fjordfart fik Wilde, da selveste Frederik Folkekær lod sig sejle fra Roskilde til Jægerspris. Det var en tur, der tillige gav Wilde ridderkorset under en bedre kongelig frokost ombord.

Kong Frederik plejede i øvrigt altid ved den slags lejligheder selv at medbringe den vin, han ville drikke. Men Wilde havde insisteret på, at majestæten skulle smage hans bourgogne, madeira, og ikke mindst hans første klasse Jamaica-rom.

Kongen slog da også smeld med tungen for hvert glas og udbrød ”Du er fanden ta’ mig en knop, Wilde!

Kommandør Wilde begik imidlertid en dumhed, da han under frokosten ved udbringelsen af kongens skål undlod at udråbe et leve for grevinde Danner, der ganske vist ikke var med på turen.

*

Efterskrift:

I dag hænger skiverne for de nulevende fuglekonger i Restaurant Håndværkeren, mens de afdøde fuglekongers skiver er deponeret på Roskilde Museum. Søren Poulsens skive indgår i museets særlige afsnit for skiverne og historien omkring Roskilde Fugleskydningsselskab.

*

Ifølge fugleskydningsselskabets arkiver døde Søren Poulsen i 1921 i en alder af 66 år.

- hb.

Artiklen blev bragt i Dagbladet den 16. juni 1973 og den 12. november 2011